

Ministerie voor Ontwikkelingssamenwerking
T.a.v. Minister A.G. Koenders
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Betreft: Beleidsnotitie particuliere veld
Datum: 1 december 2008

Geachte heer Koenders,

Partos spreekt haar waardering uit voor de moderne visie die u in uw toespraken op 6 en 8 november presenteerde, waarin u na uw dialoog met het particuliere veld invulling geeft aan solidariteit en aan de uitdagingen waar mondiale problemen ons voor stellen. Met deze brief reageert Partos graag op deze toespraken. Hiermee hopen wij bij te dragen aan uw verdere visievorming die zijn weerslag zal krijgen in de beleidsnotitie over het particuliere veld.

Meerwaarde

Partos waardeert de meerwaarde die door u aan het particuliere veld wordt toegekend, met name ten aanzien van het leggen van verbindingen en het organiseren van tegenmacht. Dit gaat onder meer over tegenmacht tegen de overheid in ontvangende landen, om *empowerment* en emancipatie van de bevolking. In Amsterdam zette u uiteen dat een sterke markt niet zonder een sterke publieke sector kan. Partos zou daar graag aan willen toevoegen dat zowel een sterke markt, als een sterke overheid baat heeft bij een sterk maatschappelijk middenveld.

Tegen deze achtergrond ziet Partos maatschappelijke organisaties als de motor voor het ontwikkelen van een solide tegenmacht tegenover markt en overheid. Zij zijn daar ten principale beter voor toegerust om dat samen met maatschappelijke initiatieven in ontwikkelingslanden vorm te geven dan ambassades. Nederlandse organisaties beschikken over de netwerken door jarenlange investeringen. De ondersteuning van deze netwerken beperkt zich niet tot financiering, maar omvat ook capaciteitsopbouw, monitoring en het leren van elkaar. Ambassades kunnen dat niet zondermeer overnemen, ook omdat dit moeilijk is te verenigen met het onderhouden van bilaterale betrekkingen met het betreffende land. De directe financiering zou betrokken organisaties zelfs in een moeilijke positie kunnen brengen. Het maatschappelijk middenveld heeft hier een eigen positie en verantwoordelijkheid. Het maakt andere overwegingen dan ministeries of ambassades. Verder zien wij in het kader van de taakstelling bij het ministerie een groot capaciteitsprobleem bij ambassades, ook op dit vlak. Partos pleit daarom voor grote terughoudendheid bij directe financiering van maatschappelijke organisaties in de partnerlanden.

Maatwerk

Partos beschouwt de drie landenprofielen, die door u in het leven zijn geroepen, als een goed instrument om contextanalyses op elkaar af te stemmen. Daarnaast ziet Partos de waarde van

een mogelijke vierde categorie voor grensoverschrijdende programma's, waar bij uitstek activiteiten die vallen onder MDG8 in thuis horen. Partos onderschrijft het belang van maatwerk en een gedegen contextanalyse. Op basis daarvan kunnen op zorgvuldige wijze vraaggestuurde hulpinspanningen worden ontwikkeld.

Samenwerken

Met u is Partos van mening dat het onderwerp samenwerking van belang is voor de gehele IS sector. Het gaat hier ook wat ons betreft niet alleen om samenwerking binnen het particuliere kanaal, maar ook om samenwerking tussen de diverse IS-kanalen (overheid/ bilateraal, multilateraal, bedrijfsleven) en samenwerking met andere (nieuwe) spelers. In onze optiek wordt overigens al veel samengewerkt binnen en buiten de particuliere IS sector, en is "de hulpindustrie" al "opengeboken", maar het ontbreekt momenteel aan een goed totaaloverzicht over die samenwerking en kan nog verder worden uitgebreid. Partos is bezig met een overzicht van samenwerkingspartners van haar leden, waarin de grote hoeveelheid en diversiteit van samenwerkingsvormen zichtbaar wordt gemaakt.

Samenwerking binnen de particuliere IS-sector.

Concreet met betrekking tot samenwerking binnen de particuliere sector denkt Partos dat het goed zou zijn om aan te geven wat met die samenwerking bereikt dient te worden. Samenwerken om het samenwerken lijkt ons weinig zinvol. De bonus op samenwerken moet leiden tot gewenste effecten, zoals nog meer effectiviteit.

Samenwerking tussen verschillende IS-kanalen en andere actoren.

In onze optiek is samenwerking tussen het particuliere kanaal en andere IS-kanalen en andere (nieuwe) actoren zeer belangrijk. Daarbij gaat het vooral om de complementariteit en het elkaar versterken (1+1=3). Ook deze kanalen zouden hiertoe uitgenodigd moeten worden.

Versnippering en schaalvergroting

Partos deelt met u de mening dat er sprake is van grote versnippering in de particuliere sector. u stelt zich voor om het aantal MFS-subsidies te halveren. Dat betekent een afname van slechts 30 op een totaal aantal NGO's (inclusief de particuliere initiatieven) dat in de honderden, zo niet duizenden loopt. Onze indruk is dat de oproep tot meer samenwerking ook is ingegeven om overzicht over het particuliere veld te krijgen en de beheerslast bij het ministerie te reduceren. Dat kan nooit het hoofddoel zijn.

De "versnippering" is tegelijkertijd ook een reflectie van de diversiteit en breedte van het IS-werkterrein. IS bestrijkt vele onderwerpen, zoals eerlijke handel, HIV/aids en gezondheidszorg, vrede en veiligheid, maatschappijopbouw, onderwijs, kinderen, de positie van de vrouw, mensenrechten, economische en duurzame ontwikkeling. De diversiteit van het particuliere veld wordt niet alleen door contextspecifieke vragen uit ontwikkelingslanden gestimuleerd, maar ook door de introductie van steeds nieuwe beleidsthema's waar het ministerie in samenwerking met het particuliere veld aan wil werken. Partos pleit voor een brede interpretatie van samenwerken, waardoor ruimte blijft voor ad hoc verbanden en het nemen van risico's en experimenteren, naast het meer vast bundelen van organisaties in coalities of allianties. Het hoofddoel moet zijn om zo relevant mogelijk de effectiviteit te verhogen. Het cijfer 30 als een indicatie van het aantal gewenste subsidietoekenningen gaat voorbij aan de trend tegen de schaalvergroting in, die ook in andere sectoren merkbaar is

(onderwijs, gezondheidszorg, welzijn). Kleinschaligheid en nabijheid bij de doelgroep hebben ook in ons werk een belangrijke waarde. Zowel grote als kleine samenwerkingsverbanden kunnen effectief zijn. Wij adviseren u daarom het criterium omvang van de aanvraag niet als doorslaggevend te hanteren, maar de belangen van de doelgroep en de verwachte effectiviteit van het voorstel zwaarder te laten wegen.

Van groot belang is een consistente vertaling van uw beleidvoornemens rond samenwerking en synergie in beleidskader, beoordelingskader en financieel reglement. Onder de vorige minister is de 25% eigen bijdrage ingevoerd. In de uiteindelijke subsidieregeling is de borging van die 25% zo sterk afgeregeld dat er een uiteindelijke negatieve *incentive* stond op samenwerking, die concurrentie bevorderde en dus versnippering in standhield. Partos pleit er daarom voor om in het proces van vertaling van beleidvoornemens naar beleidskader, beoordelingskader en financieel reglement de borging van *incentives* op samenwerking vanuit uw positie goed te monitoren. U kunt opdracht geven de subsidieregels zodanig aan te passen dat samenwerking ook de facto door uw beleid gestimuleerd wordt en het MFS een instrument maken dat samenwerking bevordert en versnippering ontmoedigt.

Algemene contouren van het nieuwe stelsel

Twee fasen.

Partos deelt uw suggestie om het subsidieproces in twee fasen te laten verlopen. Het is daarbij echter belangrijk dat er voldoende ruimte ligt tussen deze twee fasen, zodat organisaties die de eerste fase met succes doorlopen voldoende tijd krijgen voor het schrijven van uitgewerkte, concrete programmavoorstellen.

Eén kader voor alle particuliere instellingen.

Partos vindt het belangrijk dat in het nieuwe stelsel in principe alle particuliere hulporganisaties op dezelfde wijze worden beoordeeld. In beginsel zou er een subsidiekader moeten komen, waarin voor alle partijen dezelfde “drempelcriteria” en eenzelfde organisatietoets zijn opgenomen. Vervolgens kan er natuurlijk wel een differentiatie plaatsvinden op basis van de verschillende IS-thema’s. Tegelijkertijd pleiten wij voor handhaving van de ruimte voor de categorie “Jong en Vernieuwend”, met de kanttekening dat “oud” ook vernieuwend kan zijn, mits er voldoende experimenteer ruimte wordt geboden.

Voor de sector is het van groot belang dat een opeenstapeling van kwaliteitssystemen wordt voorkomen. Daarom pleit Partos ervoor dat de organisatietoets onder het nieuwe MFS zo goed mogelijk aansluit op het Partos-kwaliteitstelsel. Dit stelsel is gebaseerd op belangrijke ISO-normen en CBF-vereisten waarin de code Goed Bestuur (code Wijffels) is vervlochten. Partos is gaarne bereid om Uw ministerie bij de ontwikkeling van de organisatietoets behulpzaam te zijn.

Eigen bijdrage.

Onze leden beschouwen de 25 % eigen bijdrage regeling als een te rigide verplichting, die geen rekening houdt met de veelzijdigheid van de branche. Voor sommige strategieën zoals beleidsbeïnvloeding is fondsenwerving bepaald niet eenvoudig. Andere onderwerpen zoals noodhulp en directe armoedebestrijding zijn veel aansprekender voor particuliere donoren. In het nieuwe subsidiestelsel zou in plaats van een vast percentage een meer gedifferentieerde eigen bijdrage regeling moeten worden opgenomen gerelateerd aan de soort strategie.

Verantwoordingsdruk.

De verantwoordingsdruk in het particuliere IS kanaal is momenteel onredelijk hoog en brengt veel extra administratieve lasten met zich mee, niet alleen voor de Nederlandse particuliere organisaties, maar ook voor hun partners in ontwikkelingslanden. De sector maakt zich grote zorgen over het geïnstitutionaliseerde wantrouwen, dat ten grondslag ligt aan de te grote verantwoordingsdruk. Dit fenomeen doet zich overigens ook voor in andere sectoren, die (mede) afhankelijk zijn van publieke financiering (o.a. onderwijs, gezondheidszorg, milieu). Het wegnemen van dit wantrouwen en het creëren van ruimte voor een redelijk verantwoordingsbeleid heeft een kabinetbrede aanpak nodig.

Partos is gaarne bereid om mee te werken en mee te denken bij de vormgeving van een nieuw subsidiekader voor het particuliere veld. Graag Uw reactie.

Hoogachtend, namens het bestuur van Partos,

Marie-Trees Meereboer
directeur